Autor Guste Santini
Srijeda, 05 Lipanj 2002 10:02

donosi «Slobodna dalmacija» od 5. lipnja 2002. godine na naslovnoj stranici. Željka Antunović je preciznija : Niži PDV tek potkraj mandata donosi «Večernji list» od istog datuma također na naslovnoj strani. Građani bi trebali aplaudirati. Ovom odmah dodaju pitanje: Da li ovo znači da nam država više neće biti tako skupa?; Da li je krenulo na bolje? ili Opet jedna od političkih priča kojih smo se ovih godina toliko nslušali.

Moje pitanje je jednostavnije i glasi: Kome ovo treba? Ozbiljni poznavaoci stanja u državnim financijama znaju da su se mnogi problemi dinamizirali i da Vlada ima ozbiljnih poteškoća u pokrivanju proračunskih rashoda odnosno da predviđena kretanja glede smanjenja javnih rashoda izazivaju sve značnije socijalne tenzije. Sve govori da su prihodi nedostatni pri čemu stanje u privredi ne zadovoljava. Sve je došlo do ruba izdržljivosti. Očito savjetnici olako daju izjave. Očito se radi o još jednom stavu koji će se zaboraviti. Očito sve to nema smisla.

Prethodna vlast je učinila ozbiljne greške i propuste prilikom uvođenja PDV-a. O tome sam pisao i taj sam problem obradio više puta. Ovom prilikom upučujem čitaoca na moju knjigu: «Ekonomska politika za 1995. godinu» gdje sam pokazao komparativnom analizom sličnosti i razlike između tadašnjeg poreza na promet u maloprodaji i PDV-a. Kada su rasprave «krenule» u pravcu stopa, s kojima se nisam tada složio, uputio sam prijedlog koji se je zasnivao na više poreznih stopa. Kako se je (krivo) govorilo kako je jedna stopa neutralna; to sam predlagao da se uvede porezna stopa od 16% ako već mora biti jedna porezna stopa. Nije prihvaćeno iako je moguće, iz podataka, vidjeti da bi stopa od 16% odgovarala ekvivalentnoj fiskalnoj izdašnosti prethodnog poreza na promet. Dogodilo se je najgore. Izvršen je rebalans proračuna s kojim se muči današnja vlast. Toliko o tome.

Koliko je meni poznato Hrvatska bi bila prva zemlja na Zemlji koja je smanjila PDV. Očito opet krećemo u pravcu čuda. To je, uostalom, primjereno ovom podneblju. Zašto se stope PDV-a ne smanjuju?

Razlog je vrlo jednostavan, jer smanjenje stopa znači daleko veći udar na porezne prihode nego što to pokazuju odnosi stopa. Naime, kako je PDV porez na potrošnju u koju su uključene i zalihe to je smanjenje poreznih stopa i smanjenje poreznog opterećenja zaliha. U vrijeme uvođenja PDV-a gotovo trećina društvenog proizvoda je bila u zalihama što znači da je taj dio u vremenu opterećen PDV-om. Smanjenje poreznih stopa značilo bi dodatno smanjenje poreznih prihoda upravo po tom osnovu. Da Hrvatska ima, koji slučajem, proračunski suficit, a nema, mogla bi razmišljati o tako radikalnoj mjeri. Ovo ne znači da bi se to odista i moglo učiniti. Život nije linearna funkcija i stoga nije moguće predviđati stvari u linearnom tijeku stvari. Ciklusi i šokovi su životna stvarnost i tek nakon višegodišnjeg promišljanja je moguće promjeniti stopu poreza na potrošnju. Ipak, na ovim prostorima je uvijek bilo sve moguće. Tko zna! Meni se prijedlog i trošenje, da ne kažem tračenje, vremena na ovim pitanjima čini besmislenim. Možda ja odista ništa o porezima neznam.

Ipak da bi se stvari «snimile» sa današnjim danom sam otvorio mogućnost svim zainteresiranim čitaocima ovih stranica da se izjasne. Bit će interesantno vidjeti rezultate ankete.